

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітньо-наукова програма	<i>Психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна) / дистанційна / змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, перший (осінній) семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кред. ЄКТС / 60 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>1) Складання індивідуальної робочої програми 2) Захист звіту про проходження практики 3) Залік</i>
Розклад занять	<i>За індивідуальним планом здобувача та відповідно до rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>завідувач кафедри, професор, д. психол. н., Волянчук Наталія Юріївна, +380505538334 volianiuk.natalia@lll.kpi.ua доцент, к. психол. н., доцент кафедри психології та педагогіки Блохіна Ірина Олександрівна, blokhina.iryana@lll.kpi.ua, +38(067)-686-85-02</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

«Педагогічна практика» на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти має статус обов'язкової дисципліни і є видом практик в системі вищої освіти. Відповідно до «Положення Про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти Національного технічного університету України «Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського», «педагогічна практика проводиться для осіб, які є здобувачами вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра.

Педагогічна практика – це вид практичної діяльності аспірантів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів та науково-методичну роботу. У процесі педагогічної практики поглиблюються знання з питань педагогіки вищої школи, розвиваються і закріплюються вміння здійснювати науково-методичний аналіз навчальних програм окремих навчальних дисциплін, складати плани-конспекти занять, проводити різні види аудиторних занять, оцінювати результати власної діяльності, вдосконалювати комунікативні складові викладацької діяльності».

Базою для проходження педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія є кафедра психології і педагогіки, за якою закріплені аспірант. Практика здобувачів третього освітньо-наукового рівня передбачає виконання індивідуальних завдань робочої програми практики, яка формується відповідно до тематики дисертаційного дослідження та на основі завдань з педагогічної, навчально-виховної, методичної і

організаційної роботи на кафедрі. Педагогічна практика дає можливість аспірантам дослідити зміст навчальних дисциплін освітніх програм бакалаврату і магістратури, вдосконалити їх, проявивши авторський підхід, здійснити апробацію матеріалів дисертації та використати свій педагогічний доробок в майбутньому.

Також педагогічна практика дозволяє розвинути лідерський потенціал, ораторські здібності та комунікативну культуру в цілому, оскільки аспірантам пропонується долучатися до проведення лекцій, семінарів, конференцій, круглих столів, наукових гуртків тощо. Практичні вміння та навички, отримані здобувачами в ході педагогічної практики, суттєво підсилюють їх інтегральні, загальні і спеціальні (фахові) компетентності з психології.

Метою педагогічної практики є формування професійної педагогічної компетентності у процесі забезпечення викладання психолого-педагогічних дисциплін у вищій школі. Для досягнення мети педагогічної практики здобувачі отримують практичний досвід викладацької і навчально-виховної роботи зі студентською молоддю, методичної та організаційної роботи у взаємодії з науковими керівниками та іншими провідними викладачами кафедри з перспективою його використання для майбутнього професійного розвитку; набуття професійних результатів у виконанні індивідуальних завдань відповідно тематики дисертаційного дослідження (апробації положень дисертації, обговорення дискусійних матеріалів дисертації, ініціації розгляду актуальних проблем дослідження тощо).

Завдання педагогічної практики:

- засвоєння знань, умінь та навичок, необхідних для професійної педагогічної компетентності викладача ЗВО;
- ознайомлення аспіранта зі змістом та організацією освітнього процесу за профілем кафедри у вищій школі;
- оволодіння умінням підготовки та проведення різних форм організації навчання зі студентами у ЗВО;
- аналіз та оцінка методики проведення заняття (лекцій, семінарських, практичних та лабораторних занять), проведених викладачами кафедри, у вищій школі;
- підготовка й проведення лекційних та семінарських занять зі студентами ЗВО за профілем кафедри;
- підбір доцільних (інтерактивних, інформаційних, інформаційно-комунікаційних) методів та засобів навчання.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми метою дисципліни є формування у аспірантів:

Загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1) ;
- здатність проводити критичний аналіз, оцінку й синтез нових та складних ідей та соціально-психологічних явищ (ЗК 2) ;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 3);
- здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності (ЗК 4);
- здатність дотримуватись морально-етичних правил поведінки, етики досліджень, характерних для учасників академічного середовища (ЗК 5).

Фахових компетентностей:

- здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті (ФК 4);
- здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним (ФК 5);
- здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності (ФК 6);
- уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства (ФК 7);
- здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності (ФК 9);

- здатність використовувати сучасні методи й технології наукової комунікації на державній та іноземній мовах (ФК 10);
- здатність забезпечувати безперервний саморозвиток і самовдосконалення, відповідальність за розвиток інших (ФК 11);
- здатність працювати в команді, формувати позитивні стосунки з колегами (ФК 14);
- здатність самостійно виконувати науково-дослідну діяльність у галузі знань «Соціальні та поведінкові науки» з використанням сучасних теорій, методів та інформаційно-комунікаційних технологій (ФК 15);
- здатність використовувати наявні можливості освітнього середовища і проектування нових умов, в тому числі інформаційних, для вирішення науково-дослідних завдань (ФК18);
- здатність здійснювати професійну та особистісну самоосвіту, проектування подальшого освітнього маршруту і професійної кар'єри, участь в дослідно-експериментальній роботі (ФК 19);

Програмні результати навчання:

- мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології (ПРН 1);
- розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці (ПРН 2);
- критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок (ПРН 6);
- визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності (ПРН 8);
- організувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін (ПРН 10);
- дотримуватися правил наукової етики, правових і соціальних норм у процесі професійної та науково-інноваційної діяльності (ПРН 11);
- дотримуватися правил академічної доброчесності (ПРН 12);
- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності (ПРН 13);
- представляти результати роботи у вигляді завершених науково-дослідних розробок (наукових публікацій, доповідей, презентацій тощо) (ПРН 16);
- організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів, формувати у студентів критичне мислення та уміння здійснювати діяльність за всіма її складовими (ПРН 19);

Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься у межах консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Telegram керівника практики.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

«Педагогічна практика» є обов'язковою (нормативною) дисципліною, яку вивчають здобувачі третього освітньо-наукового рівня вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія. За структурно-логічною схемою підготовки здобувачів дана навчальна дисципліна розвиває вищезазначені компетентності, отримані за умов активної участі у педагогічній діяльності під керівництвом провідних викладачів кафедри, зокрема, у розробці і вдосконаленні інформаційних матеріалів, навчально-методичного забезпечення дисциплін кафедри, долученні до різних комунікативних (наукових і просвітницьких) заходів кафедри. Робота за індивідуальною робочою програмою практики базується на попередньому вивченні окремих тем дисципліни «Теоретичні і методологічні проблеми психології», «Педагогічна акмеологія».

3. Зміст навчальної дисципліни

- Педагогічна практика аспірантів проходить у три етапи та передбачає такі види діяльності:
- знайомство з організацією навчально-виховного процесу в університеті;
 - ознайомлення з дидактичними основами процесу навчання;
 - вивчення досвіду викладання провідних викладачів університету під час відвідування аудиторних занять з психології та психолого-педагогічних дисциплін;
 - розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з психолого-педагогічних дисциплін;
 - самостійне проведення навчальних аудиторних занять з психології та психолого-педагогічних дисциплін (2 години лекції, 4 години семінарського заняття), самоаналіз;
 - участь в оцінюванні якості різних видів робіт студентів;
 - індивідуальна робота зі студентами під час консультацій, керівництво науковими студентськими дослідженнями (підготовка до олімпіад, «днів науки», наукових конференцій).

Змістовний модуль № 1. Організаційно-методична діяльність аспіранта

- Початковий етап педагогічної практики (15 годин на першому тижні практики) включає:
- ознайомлення аспірантів із правилами внутрішнього розпорядку та технікою безпеки, встановленими на кафедрах університету стосовно навчального процесу;
 - вивчення системи навчально-виховної роботи кафедри і особливостей методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри;
 - ознайомлення з кредитно-модульною системою освітнього процесу у ЗВО;
 - знайомство із студентською аудиторією, з якою практикант буде проводити навчальні заняття;
 - відвідування лекцій, семінарських занять та консультацій не менше 2-х викладачів кафедри;
 - підготовка разом із керівником графіку проведення лекційних і семінарських занять та консультацій;
 - складання тематичного плану й планів окремих занять та завдань до самостійної роботи курсу, що доручено викладати.

Змістовний модуль № 2. Навчально-методична діяльність аспіранта

- Основний етап педагогічної практики (35 годин на другому тижні практики) включає:
- розробка плану, конспекту та методичного забезпечення лекції з обраного курсу;
 - розробка засобів поточного або модульного контролю;
 - розробка планів-конспектів семінарських занять та їх методичного забезпечення;
 - проведення аудиторних занять аспірантом згідно встановленого графіку;
 - проведення індивідуальних занять зі студентами у вигляді консультацій з метою підготовки до виступу на семінарах, виконання студентами самостійної роботи, а також із наукової роботи для підготовки до участі у олімпіадах та наукових конференціях.

На заняттях аспіранта має бути присутній викладач – керівник практики. Після кожного проведеного аспірантом заняття має проводитись детальне обговорення, яке повинно виявити переваги й недоліки проведеного заняття. Під час педагогічної практики аспіранти ведуть щоденники, в яких записують у довільній формі зміст проведеної роботи, результати спостереження за навчально-виховним процесом, власною педагогічною діяльністю, особисті враження від практики, побажання щодо її проведення. Щоденник є основою для написання звіту про практику.

Змістовний модуль 3. Організаційно-підготовча робота до підсумкового контролю

Заключний етап педагогічної практики (10 годин на другому тижні практики) включає:

- підготовку звітної документації про проходження практики;
- складання заліку у формі захисту звітної документації.

4. Навчальні матеріали та ресурси

1. Аніловська Г.Я. Університетська освіта : навч. посібник. Львів : «Магнолія-2018». 304 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

3. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
4. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: навч. посібник і методичні матеріали. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 608 с.
5. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьева, Г. І. Матукова. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс] Режим доступу: [http:// www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)
7. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В. П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн.). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с. Режим доступу: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf
8. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 316 с.
9. Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Режим доступу: https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/files/Положення_практика_2020.pdf
10. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>
11. Смолінська О. Є. Комунікативні процеси у навчанні. Львів: Сполом, 2014. 248 с.
12. Теорія і методика професійної освіти: навч. Посіб. / З. Курлянд, Т. Осипова, Гурін та ін. ; за ред. З. Курлянд. К.: Знання, 2012. 390 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

№ з/п	Перелік орієнтовних завдань індивідуальної робочої програми педагогічної практики здобувача (за погодженням з науковим керівником)
1.	<p>Початковий етап педагогічної практики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення аспірантів із правилами внутрішнього розпорядку та техніки безпеки, встановленими на кафедрі психології і педагогіки стосовно навчального процесу. 2. Вивчення системи навчально-виховної роботи кафедри і особливостей методичної, наукової та організаційної роботи викладачів кафедри. Відвідування та опрацювання матеріалів оглядової лекції на тему «Дидактичні основи процесу навчання». 3. Відвідування лекцій, семінарських занять та консультацій не менше 2-х викладачів кафедри. 4. Підготовка разом з керівником графіку проведення лекційних і семінарських занять та консультацій. 5. Складання тематичного плану й планів окремих занять та завдань до самостійної роботи курсу, що доручено викладати.
2.	<p>Основний етап педагогічної практики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка плану, конспекту та методичного забезпечення лекції з обраного курсу. 2. Розробка планів-конспектів семінарських занять та їх методичного забезпечення. 3. Розробка засобів поточного контролю. 4. Проведення аудиторних занять аспірантом згідно встановленого графіку. 5. Проведення індивідуальних занять зі студентами у вигляді консультацій з метою підготовки до виступу на семінарах, виконання студентами самостійної роботи, а також з наукової роботи для підготовки до участі у олімпіадах та наукових конференціях.

3.	<p style="text-align: center;">Заключний етап педагогічної практики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготовка звітної документації про проходження практики. 2. Складання заліку у формі захисту звітної документації.
----	--

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Завдання до самостійного опрацювання зазначені в робочій програмі педагогічної практики. Самостійна робота може включати ініціативну участь (на громадських засадах) та за погодженням з науковим керівником і адміністрацією ЗВО у комунікативних заходах та освітніх подіях ЗВО, зокрема активну участь в Семінарах з педагогічної майстерності. Самостійна робота зі Звітом та документацією триває до терміну складання заліку.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам третього рівня вищої освіти рекомендується відвідувати заняття за запрошенням науково-педагогічних працівників кафедри або відкриті лекції, методичні семінари, семінари з педагогічної майстерності, засідання кафедри та інші заходи. Такий підхід ґрунтується на тому, що на лекціях викладається теоретичний матеріал, потрібний для розвитку вміння структурувати текст, а також вміння виявити стратегічні вектори розвитку для напрацювання матеріалів дисертації. За умови активної участі аспірантів в дискусіях розвиваються комунікативні навички, необхідні для виконання індивідуального завдання педагогічної практики і майбутнього публічного захисту результатів наукового дослідження. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність та ініціативність здобувача, а також за виконання завдань, поставлених в робочій програмі, та за підготовку і захист звіту про проходження педагогічної практики.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання Здобувачі мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Політика університету

Академічна доброчесність Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки Норми етичної поведінки здобувачів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: щотижневе консультування з фіксацією пропозицій, рекомендацій та зауважень і звіти про проходження педагогічної практики.

Семестровий контроль: залік

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Ваговий бал	Кількість	Всього
1	Самостійна активність з розробки та імплементації інноваційних рішень, пропозицій і напрацювань до навчально-методичного забезпечення (інформація надається у Звіті про проходження педагогічної практики)	4	1	4
2.	Відвідування та опрацювання матеріалів оглядової лекції на тему «Дидактичні основи процесу навчання».	5	1	5
3.	Розробка планів-конспектів семінарських занять та їх методичного забезпечення.	5	3	15
4.	Проведення аудиторних занять аспірантом згідно встановленого графіку.	12	3	36
5.	Проведення індивідуальних занять зі студентами у вигляді консультацій з метою підготовки до виступу на семінарах, виконання студентами самостійної роботи, а також з наукової роботи для підготовки до участі у олімпіадах та наукових конференціях.	10	1	10
6.	Відгук викладача кафедри про співпрацю з аспірантом в частині вдосконалення лекційного матеріалу та/або навчально-методичного забезпечення (отримання Довідки або Акту про впровадження)	10	1	10
7.	Оформлення Звіту про проходження педагогічної практики відповідно до вимог	10	1	10
8.	Залік (подання та захист Звіту про проходження педагогічної практики)	10	1	10
	Всього			100

Критерії оцінювання кожного заходу надаються здобувачам на початку навчання та оголошуються повторно перед контрольним заходом.

Критерії оцінювання звіту про проходження педагогічної практики включають бали за самостійне виконання Звіту – максимум 10 балів, та подання і захист Звіту на засіданні кафедри. З них:

- 1) зміст Звіту оцінюється за принципом виконано/не виконано завдання робочої програми – 5 балів
- 2) оформлення Звіту (зразки документів надсилаються на електронні пошти) – 3 балів
- 3) своєчасне подання Звіту на кафедру – 2 бали.

Критерії оцінювання публічного захисту Звіту:

- 1) 10-7 балів «відмінно» – доповідь чітка, обґрунтована, на запитання надано правильні відповіді (не менше за 90% потрібної інформації).
- 2) 6-5 балів «добре» – доповідь чітка, але без обґрунтування на запитання надано правильні, але не всеосяжні відповіді (не менше за 75% потрібної інформації).
- 3) 4-0 балів «задовільно» – доповідь має неточності, на запитання надано неповні відповіді (не менше за 60% потрібної інформації).
- 4) 0 балів «незадовільно» – не відповідає критеріям «задовільно».

На захисті практики (засіданні кафедри) науковий керівник дисертації, викладачі кафедри (з дисциплін, залучених на практиці) та відповідальний за практику від кафедри доповідають про виконання аспірантами їх індивідуальних завдань відповідно до Розділів Робочої програми.

Якщо аспірант не виконає ухваленого календарного плану (без поважної причини) своєчасно, на засіданні кафедри може прийматися рішення про недопуск аспіранта до захисту практики та його подальше відрахування. Аспірант, відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний план, і відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету міністрів від 23 березня 2016 р., підлягає відрахуванню.

Умови допуску до семестрового контролю:

Аспіранти, які не виконали всіх передбачених силабусом дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Обов'язкова умова допуску до заліку – рейтинг не менше 40 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)**Позааудиторні заняття**

Можлива участь аспірантів у неформальних гуртках, зокрема у відкритій групі PhD-інкубатор <https://www.facebook.com/groups/2735550373369832/>

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено завідувачем кафедри психології та педагогіки, професором, д. психол. н., професором, Воляннюк Наталією Юріївною доцентом, к. психол. н., доцентом кафедри психології та педагогіки Блохіною Іриною Олександрівною.

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 12 від 18.05.2022 р.).

Погоджено методичною комісією факультету соціології та права (протокол № 1 від 31.08.2022 р.).